

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Indbydelsesskrift

til de

offentlige Afgang- og Aarsprøver

i

Herlufsholms lærde Skole

i Juli 1868.

Efterretninger om Skolen og Opdragelsesanstalten i Skoleaaret
1867—68. Af Prof. Rector C. Listov.

Nestved.

Trykt hos A. P. Bang.

Efterretninger

om

Herlufsholms lærde Skole og Opdragelsesanstalt.

fra Juli 1867 til Juni 1868,

meddeelte af

Chr. Listov.

Examina.

Afgangsexamen i 1867. De skriftlige Arbejder udførtes, som forordnet, den 22de, 25de og 26de Juni efter de Opgaver, Ministeriet havde udsendt. Da Underviisningsinspecteuren ikke denne Gang saa sig istand til at overvære Afgangsprøven paa Herlufsholm, afholdtes dens mundtlige Deel i Forbindelse med Skolens Aarsprøve fra 12te til 17de Juli; i Hebraisk overhørtes 3 Dimittender d. 19de Juli. Meddommere i Forening med Skolens Lærere vare efter Indbydelse: Pastor Kragerop i Dansk Udarbeidelse I og II, Pastor Tillisch i Religion (for en enkelt Dimittends Vedkommende), Pastor Lendrop i Latin, Provst Paludan-Müller i Historie, Cand. polyt. Godseier J. de Neergaard i Arithmetik, Geometri og Naturlære.

Til Prøven indstillede sig 16 Disciple, af hvilke de 15 havde tilbragt to, 1 tre Aar i Skolens øverste Classe. For den sidstes Vedkommende benyttedes den hidtil gjældende Charakterberegning, for de øvrige derimod den, som Ministeriet har foreskrevet ved Bekjendtgj. af 31. Mai 1866. Een erholdt første Charakter med Udmærkelse, 6 første, 9 anden Charakter. Deres Navne og særlige Fagcharakterer ville sees af omstaaende Liste.

De Dimitteredes Navne.	Dansk Udarb. I.		Dansk Udarb. II.		Latin skriftl.	Latin mundtl.	Græsk.	Historie.	Arithm.	Geom.	Naturl.	Points.	Hoved-Char.					
	Ty.	Fra.	Geog.	Nath.	Da. U.	Latin skr.	mu.	Græ.	Rel.	Hi.	Ari.	Geom.		Natl.				
Joh. J. A. Birch . . .	ug.	mg.	mg	$-\frac{1}{6}$	ug	$-\frac{1}{6}$	mg	$+\frac{1}{3}$	ug.	ug	$-\frac{1}{3}$	ug.	mg.	79.	Første med Udm.			
Carl H. J. Permin . .	mg	$-\frac{1}{3}$	g	$+\frac{1}{3}$	g	$+\frac{1}{3}$	ug	$-\frac{1}{6}$	mg.	ug	$-\frac{1}{3}$	ug.	mg.	74.	Første.			
Carl V. Kraft	mg	$-\frac{1}{3}$	g.	g	$+\frac{1}{3}$	ug	$-\frac{1}{6}$	ug	$-\frac{1}{6}$	mg	$+\frac{1}{2}$	ug.	mg.	74.	Første.			
M. Th. N. Hertel . . .	mg.	mg	$-\frac{1}{3}$	mg	$-\frac{1}{6}$	mg	$+\frac{1}{6}$	ug	$-\frac{1}{3}$	mg	$-\frac{1}{6}$	mg	$+\frac{1}{3}$	75.	Første.			
Axel N. J. Huus . . .	g	$+\frac{1}{3}$	mg	$-\frac{1}{3}$	g	$+\frac{1}{3}$	mg	$-\frac{1}{3}$	g	$+\frac{1}{2}$	mg.	g	$+\frac{1}{3}$	mg	$-\frac{1}{3}$	64.	Første.	
Cato S. Hanssen . . .	mg	$-\frac{1}{3}$	g.	mg	$-\frac{1}{6}$	mg	$-\frac{1}{6}$	ug	$-\frac{1}{6}$	mg	$+\frac{1}{3}$	mg	$-\frac{1}{3}$	g	$+\frac{1}{3}$	70.	Første.	
C. A. Ul. Lüttichau .	mg	$-\frac{1}{3}$	mg	$+\frac{1}{3}$	g	$+\frac{1}{6}$	g	$-\frac{1}{3}$	tg	$+\frac{1}{6}$	mg.	mg	$-\frac{1}{6}$	ug	$-\frac{1}{3}$	59.	Anden.	
Henry C. Gad	g.	g	$+\frac{1}{3}$	mg	$-\frac{1}{3}$	mg	$+\frac{1}{3}$	ug	$-\frac{1}{3}$	mg	$+\frac{1}{6}$	tg	$+\frac{1}{2}$	mg	$-\frac{1}{3}$	62.	Anden.	
O. J. B. Scavenius .	mg	$-\frac{1}{3}$	mg.	g	$-\frac{1}{6}$	g	$-\frac{1}{3}$	g	$+\frac{1}{2}$	ug	$-\frac{1}{6}$	mg	$-\frac{1}{6}$	tg.		59.	Anden.	
G. H. V. Feddersen .	mg	$-\frac{1}{3}$	g	$-\frac{1}{3}$	tg	$+\frac{1}{2}$	g	$+\frac{1}{6}$	g	$+\frac{1}{6}$	mg.	ug.	mg.	mg.		62.	Anden.	
C. C. F. F. Kuhlman .	mg	$-\frac{1}{3}$	mg	$-\frac{1}{3}$	g	$+\frac{1}{6}$	g	$+\frac{1}{3}$	mg	$-\frac{1}{6}$	g	g.	mg	$+\frac{1}{3}$		64.	Første.	
Holger F. M. Nagel . .	mg	$-\frac{1}{3}$	g.	g.	tg	$+\frac{1}{6}$	mg	$-\frac{1}{6}$	mg	$-\frac{1}{3}$	g	tg.	g	$+\frac{1}{3}$		54.	Anden.	
Hans Steenbuch . .	g.	g.	g.	tg	$-\frac{1}{3}$	tg.	g.	$-\frac{1}{6}$	g	$+\frac{1}{3}$	mg	$-\frac{1}{3}$	tg	$+\frac{1}{2}$	g	$-\frac{1}{3}$	38.	Anden.
J. Fred. Lagoni . . .	mg	$-\frac{1}{3}$	g.	g.	tg.		g	$-\frac{1}{3}$	g.	g.	g.	tg	$+\frac{1}{6}$	g	$+\frac{1}{3}$		47.	Anden.
Matthias Andersen .	mg.	mg.	mg.	mg.	tg	$-\frac{1}{6}$	g.	g.	tg	$-\frac{1}{3}$	g	tg.	mg	$-\frac{1}{3}$		38.	Anden.	
Christ. B. Scheel . . .	g.	mg.	mg.	ug.	mg.	g.	tg.	tg.	g.	mg.	g.	g.	g.	tg.			Anden.	

For Hebraisk tilkjendtes Th. Hertel $mg + \frac{1}{3}$,
A. Huus mg , M. Andersen $tg + \frac{1}{3}$.

Fra Ministeriet modtog Skolen følgende Opgaver til de skriftlige Arbejder.

I. Udarbeidelse i Modersmaalet

(fri Opgave).

Den forstandige og den uforstandige Godgjørenhed.

II. Udarbeidelse i Modersmaalet

(bunden Opgave).

Portugisernes Deeltagelse i de store geographiske Opdagelser.

Latinsk Stil.

Om den ældre P. Scipio Africanus's sidste Aar og Død var der, som vi kunne see hos Livius og andre gamle Forfattere, saa forskjellige Beretninger, at vi med Rette kunne undre os over, at Mindet om Ting, der angik en saa stor Mand, ikke var blevet bevaret sikkrere. Dog var man enig om, at han var død i Liternum paa Campaniens Kyst eller rettere i en Villa ved Liternum, da han, anklaget af nogle Folke-tribuner, havde forladt Rom for at unddrage sig Dom og Straf, forbitret over, at der ikke ydedes hans Fortjenester den Tak, som han troede, skyldtes dem. Anledningen til Anklagen og Stridighederne havde Krigen mod Kong Antiochus af Syrien givet, i hvilken P. Scipio havde været Legat hos sin Broder, Consulen L. Scipio; da man nemlig af denne krævede Regnskab for Byttet og offentlige Penge, havde Publius, som det synes, mere erindrende sig sin Værdighed og Høihed end den almindelige Ret, noget trodsigt og overmodigt forsvaret Broderen. Men hverken hvorledes hele Sagen var forhandlet eller af hvilke Tribuner P. Scipio var bleven anklaget, kunde Livius med Sikkerhed udfinde. Der tvivledes ogsaa om, hvormange Aar Scipio havde levet i Landflygtighed, hvis ellers denne Fraværelse, som han selv for at undflye Misundelse og af Lede til Kamp og Fjendskaber havde paalagt sig, bør kaldes Landflygtighed, eller i hvilket Aar han var død. Der var dem, som havde berettet, at Scipio døde det samme

Aar, som Hannibal og Philopoemen; men de synes at have fulgt et lidet troværdigt Rygte, og det er rimeligt, at Scipio døde to Aar før, under App. Claudius's og M. Sempronius's Consulat, Aar 185 før Christos.

Anm. Tallet i sidste Linie skrives heelt ud, ikke med Taltegn.

Oversættelse fra Latin.

Ex L. Annæi Senecæ epistola 70ma, paucis mutatis.

Post longum intervallum Pompeios tuos¹⁾ vidi. In conspectum adolescentiæ meæ reductus sum. Quicquid illic juvenis feceram, videbar mihi facere adhuc posse et paulo ante fecisse. Prænavigamus²⁾, Lucili, vitam, et quemadmodum in mari, ut ait Virgilius noster, „terræque urbesque recedunt“ sic in hoc cursu rapidissimi temporis primum pueritiam abscondimus³⁾, deinde adolescentiam, deinde quicquid est illud inter juvenem et senem medium, in utriusque confinio positum, deinde ipsius senectutis optimos annos; novissime incipit sese ostendere communis finis generis humani. Scopulum esse illum putamus dementissimi; portus est, aliquando petendus, nunquam recusandus, in quem si quis primis annis delatus est, non magis queri debet quam qui cito navigavit. Alium enim venti segnes ludunt ac detinent et tranquillitatis lentissimæ tædio lassant⁴⁾, alium pertinax flatus celerrime, quo tendit, perfert. Idem evenire nobis puta. Alios vita velocissime eo adducit, quo veniendum est etiam cunctantibus, alios macerat et coquit⁵⁾. Atque, ut scis, vitam non semper retinendam esse nostri⁶⁾ censent. Non enim vivere bonum est, sed bene vivere. Itaque sapiens vivit, quamdiu debet, non, quamdiu potest. Videbit, ubi victurus sit, cum quibus, quomodo. Cogitat semper, qualis vita, non quam longa sit. Si multa occurrunt molesta et tranquillitatem turbantia, emittit se. Nec hoc tantum in necessitate ultima facit, sed quum primum illi coepit suspecta esse fortuna, diligenter circumspicit, numquid illico desinendum sit. Nihil existimat sua referre, faciat finem an accipiat, tardius fiat an citius. Citius mori aut tardius ad rem non pertinet; bene mori aut male ad rem pertinet. Bene autem mori est effugere male vivendi periculum.

¹⁾ Den Lucilius, til hvem Brevet er skrevet, maa have

staaet i Forbindelse med Byen Pompeii ved Fødsel, Bopæl eller paa anden Maade. ²⁾ Præ har i Sæmmensætninger med Verber ofte Betydningen af præter. ³⁾ Abscondere, tabe af Syne (ved at fjerne sig), tilbagelægge. ⁴⁾ lassare af Adjectivet lassus. ⁵⁾ macerare et coquere (at blødgjøre og koge) billedligt om (langsomt) at medtage og svække. ⁶⁾ nostri, Philosopherne af vor Skole σ : Stoikerne, der forsvarede Selvmord under visse Omstændigheder.

Arithmetik.

Først bevises følgende Sætning:

Naar a og α , b og β ere rationale Tal, men \sqrt{b} og $\sqrt{\beta}$ irrationale og

$$a + \sqrt{b} = \alpha + \sqrt{\beta},$$

saa maa man have

$$a = \alpha \text{ og } b = \beta.$$

Dernæst anvendes den til at finde to rationale Tal, hvis Qvadratrødder ere irrationale og som ere saaledes beskafne, at Differensen imellem de to Størrelser, der fremkomme ved Addition af det ene Tal og det andets Qvadratrod, bliver lig $2 - \sqrt{3}$.

Endelig prøves Rigtigheden af de fundne Værdier.

(Ved Ministeriets Skrivelse af 2. Juli 1867 blev det bestemt, at et uheldigt Udfald af den skriftlige Prøve i Arithmetik ingen Indflydelse skulde have paa Dimentendens Charakter for dette Fag.)

Geometri.

Hvorledes beregnes Volumen af en afkortet Kegel? Af en Kegel, hvori et Snit vinkelret paa dens Axe er en Cirkel, er imellem to saadanne Snit med indbyrdes Afstand 1 Fod afskaaret et Volumen paa 314,159265 Kubikfod; naar derhos Keglens halve Toppunktsvinkel er 60° , hvor store ere saa begge Snits Afstande fra Toppunktet? Der forlanges to rigtige Decimaler i Resultatet.

Skolens Aarsprøve 1867 holdtes overensstemmende med det Schema, som er meddeelt i Slutningen af

forrige Aars Indbydelsesskrift. Derefter opflyttedes fra 6te Classe 9 af 11 Disciple, fra 5te 9 af 14, fra 4de 19 af 25, fra 3die 14 af 17, fra 2den 14 af 17, fra 1ste 4 af 6 Disciple.

I Februar Maaned blev **Halvaarsprøven** afholdt. Den var for VIIA indrettet ganske som Afgangsexamen efter Ministeriets sidste Ordning; for de øvrige Classer bestod dens **skriftlige** Deel af Dansk Udarbeidelse (hele Skolen), Latinsk Stil i VIIB—III og ligeledes i I (her Exempler af det læste), Oversættelse fra Latin i VIIB, VI og V, Mathematik i VIIB—III, Regning i II og I, Tydsk Stil i III og II, Fransk Stil i II, Skrivning i IV—I. **Mundtlig** overhørtes VIIB i Latin, Græsk og Historie, VI i Græsk, Fransk, Naturhistorie, V i Fransk og Historie, IV i Græsk og Historie, III i Fransk og Naturhistorie, II i Tydsk, Geographi, Religion og Bibelhistorie, I i Dansk, Latin og Historie.

Lærerpersonalet.

I Januar Maaned blev Adjunct, Cand. philol. C. A. L. Heise, der havde været ansat her siden August 1863, udnævnt til Adjunct ved Viborg Kathedralskole, hvor han tiltraadte sit Embede i Begyndelsen af Februar. I hans Sted constitueredes som Ad-

junct fra 1ste Marts Cand. theol. og Stud. philol. J. H. Andresen.

Under 15. Marts har const. Adjunct og Vice-inspecteur, Cand. theol. V. Schousboe erholdt fast Ansættelse ved Skolen og Opdragelsesanstalten.

Hs. Excell. Forstanderen gav ifjor Sommer Tilladelse til, at Skolens Gymnastiklærer, Krigsassessor J. F. Meier, der har underviist her siden 1853 og bestandig røgtet sin Gjerning omhyggelig og samvittighedsfuldt, maatte faae en Assistent til Hjælp navnlig ved Øvelserne i Hugning og Exercits, som og ved Svømningen om Sommeren. I Henhold hertil blev fra Begyndelsen af indeværende Skoleaar Gymnastiklærer Eggert ved Dragonregimentet i Nestved antagen til at assistere ved Disciplenes Øvelser 6 Timer om Ugen.

Disciplene.

Efter den offentlige Prøve i 1867 afgik ved Dismission til Universitetet: J. J. A. Birch, C. H. J. Permin, C. V. Kraft, M. Th. N. Hertel, A. N. J. Huus, C. S. Hanssen, C. A. U. Lüttichau, H. C. Gad, O. J. B. Scavenius, G. H. V. Feddersen, C. B. Scheel, C. C. F. F. Kuhlman, H. F. M. Nagel, H. Steenbuch, J. F. Lagoni, M. Andersen.

Fremdeles udgik i Juli 1867: E. Sehested (til et Landvæsensinstitut), J. M. Permin (for at tage Forberedelsesexamen i Kbhavn), T. P. S. Neergaard (opgav Studeringerne), J. Westengaard (til en Realskole), L. C. Müller (til en Realskole i Kbhavn), A. Dahl (for at undervises i Hjemmet).

Ved Begyndelsen af Skoleaaret 1867—68 havde Herlufsholm sit fulde Elevtal 105 og desuden 8 skole-søgende Disciple (tre, Sønner af Embedsmænd ved Stiftelsen, i deres Forældres Huus, to i Huset hos Overlærer Dahl, tre hos Overlærer Neergaard). I Slutningen af September udmeldtes Cai Hansen (da hans Fader, Ritmester C. A. v. Hansen, R. af D., flyttede fra Nestved til Kbhavn), i October V. Christensen og H. H. Holm (opgave Studeringerne), i Februar 1868 L. M. Brun (paa Grund af længere Tids Sygelighed), i Marts H. Th. F. Ryberg (opgav Studeringerne), i April F. G. R. Steenstrup (ligeledes), U. A. Holstein (for at dimitteres privat), A. L. F. Miede (til Handelen). I 5 af de ledige Pladser paa Opdragelsesanstalten ere efterhaanden indtraadte Pensionærerne S. Müller, G. Reumert, C. Reiffenstein, C. Andersen og S. Sørensen.

Skolen tæller for nærværende Tid, i Juni, 105 Disciple (deraf 3 skolesøgende), som her opføres efter den Plads, de indtage i Classerne ifølge Sammentællingen for Mai Maaned, VII og VI Classe efter Udfaldet af Halvaarsprøven. De ifjor optagne ere betegnede med *; Faderens Stand er anført i Parenthes.

Dimittenderne.

1. J. Axel V. Ipsen (Apotheker I. i Holbek).
2. Joh. V. R. Wissing (Pastor W., Dronninglund i Jylland).
3. Joh. Bloch (Provst Lic. theol. B., Sognepræst for Vig og Asminderup).
4. Fred. L. S. Evers (Godsforvalter E. paa Wedellsborg i Fyen).
5. Thomas C. Graae (Pastor G. til Idestrup paa Falster, R. af Db.)
6. G. Will. O. R. van Brakle (Præsidentskabssecretær van B. paa St. Thomas).

VII Classe B.

1. J. P. Georg Johansen (afd. Pastor J. til Tisted og Binderup i Jylland).
2. O. Fred. R. Kjer (Cancelliraad K., Godsforvalter paa Herlufsholm) i sine Forældres Huus].
3. G. L. Vesty Petrus (Cancelliraad P., By- og Herredsfoged i Nestved).
4. Jens H. Bruun (afd. Mølleieier B.; Pleiefader: Boghandler Willerup i Vordingborg).
5. Knud Sehested (Hofjægermester S. til Stamhuset Broholm i Fyen, R. af Db.)
6. P. Fred. Bayer (Apotheker B. i Kallundborg).
7. Alfred H. Andersen (Forpagter A. paa Broxø).
8. Ferd. L. Giellerup (afd. Pastor G. til Landet og Ryde paa Laaland).
9. C. Chr. S. Henrichsen (Kasserer H. ved Kjøbenhavns Gasværk).

VI Classe.

1. N. Christ. S. Grauer (Cancelliraad G., Læge i Aabenraa).
2. Laur. P. V. Engelbreth (Forpagter E., Nørregaard paa Laaland).
- * 3. Christ. Wad (Pastor W. i Korsør).
4. Frants Halberg (Cancelliraad H., By- og Herredsfoged i Bogense).
5. H. M. Albert Ræder (afd. Oberst R. i Infanteriet).
6. Hans A. Nielsen (Kroeier og Gjæstgiver N., Skjærbek i Tørningleen).
7. Vald. Holst (Kammerraad H., Toldforvalter i Bandholm.)
8. J. Charles E. A. Haste (Proprietær og Grosserer H. i Helsingør).
9. Axel F. J. Prætorius (Kjøbmand P. paa St. Thomas).

V Classe.

1. F. Rud. Warming (Koffardicapt. W., Helsingør).
2. Peter F. Buchwald (Jægermester B. til Øbjerggaard).
3. F. Theodor Mørck (Grosserer M. i Kbhavn).
4. Fred. E. Kretz (afd. Architect K., Tegne- og Skrivelærer ved Herlufsholms Skole).
5. C. Sophus Andersen (Pastor A. i Nordrup).
6. Carl F. C. Petersen (Overauditeur P., Overretsassessor i Kjøbenhavn, R. af Db.)
7. Albert L. Nielsen (Pastor N. i Glumsø).
8. Rud. Mühlensteth (afd. Kjøbmand og Handelsagent M. i Kjøbenhavn).

9. Carl A. Borries (Forpagter B. paa Søholm).
10. Francisco d'Y. Langgaard (Dr. med. L. i Brasilien, R. af Db.)
- *11. Gustav L. Wad, Broder til Nr. 3 i VI Cl.
12. C. J. Vilh. Winther (Classelottericollecteur W. i Kjøge).
13. Carl V. Prætorius, Broder til Nr. 9 i VI Cl.
14. P. Chr. Müller (Proprietær M. til Flensborggaard).
15. Carl A. Hingelberg (Kjøbmand H. paa St. Thomas, Rd. af Db.)
16. J. L. Georg Mønster (afd. Cand. phil. M. i Kbhavn; Pleiefader: Pastor Holm i Jersie).
17. Fred. C. S. Stensler (afd. Forpagter S. paa Gisselfeld).
18. Carl Albert Weihe (Læge W. i Kallundborg).
19. A. Vilh. Krogh (Kammerjunker v. K., Skovrider i 1ste Kronborgske District, R. af Db.)
20. P. Chr. F. Petræus, Broder til Nr. III i VIIB.

IV Classe.

1. Peter Thonning (Kammerraad T., Toldforvalter i Vordingborg).
- *2. C. Will. Haugsted (afd. Dr. med. H. i Kbhavn; Væрге: Cancelliraad Høst, R. af Db., Kbhavn).
3. Otto G. R. Steenstrup (Pastor S. i Bødstrup paa Langeland).
4. Rolf A. Wøldike (Kammerj. W., Rd. af Db., Herredsfoged og Birkedommer, Nørgaard i Jylland).
- *5. Joh. N. Paludan-Müller (Provst P.-M., Sognepræst i Marvede, Rd. af Db.)

6. Th. J. Paul F. Plum (afd. Pastor P. i Taarnby).
7. Herluf L. G. Rosenkrantz (Kammerherre, Baron R., Stiftamtmand i Viborg, Cmd. og Dbm.)
8. Einar W. V. J. E. Mylius (Kammerherre M. til Stamhuset Rønningesøgaard i Fyen).
9. Valdemar Paulsen (Pleiefader: Baron Knuth, Ryegaard ved Kbhavn).
10. Conrad V. Hillebrandt (Grosserer H. i Kjøbenhavn).
11. Kay O. A. Gulstad (Oberstlieutenant G., R. og Dbm., Kbhavn).
12. Knud T. Post (Hofjægermester P. til Broxø, R. af Dbr.)
13. Ludvig C. B. S. Kabell (Pastor K. i Nestelsø).
14. Hans S. Kaarsberg (Pastor K. i Skjelby).
15. Helmer P. Janssen (afd. Skibsmægler J. i Flensborg).
16. Fred. C. Moltke (Kammerherre, Leensgreve M. til Bregentved, Cmd. af Db.)
- [17. Evald M. Wengel (Forpagter W., Oeconomus paa Herlufsholm) i sine Forældres Huus].
18. A. Vilh. Knuth (afd. Kammerherre, Leensgreve K. til Knuthenborg, Forstander for Herlufsh.)
19. Har. H. Keutsch (afd. Oberstlieutn. K., Stads-hauptmand og Brandmajor paa St. Croix).
20. Holger J. Westergaard (Overkrigscommissær W., Overrevisor i Krigsministeriet, Rd. af Db.)

III Classe.

- *1. Fred. A. Willerup (Boghandler W. i Vordingborg).

2. P. Joh. F. Kaarsberg, Broder til Nr. 14 i IV Cl.
3. Will. P. L. Weihe, Broder til Nr. 18 i V Cl.
4. Oluf S. A. Zoffmann (Cand. pharm. Z., Kjøbmand i Nestved).
5. Fred. V. Müller, Broder til Nr. 14 i V Cl.
6. J. Edvard Neergaard (Etatsraad de N. til Førsløv og Fuglebjerg).
7. Andreas Th. Barfod (Pastor B., Sognepræst for Herredskirke paa Laaland).
8. Ad. S. Schlichtkrull (Grosserer S., Kbhavn).
9. Carl A. V. Stensler (Forpagter S. paa Hæsede).
10. Viggo V. Holm (Kammerraad H., Toldkasserer i Horsens).
- *11. Conr. A. S. R. Friderichsen (Cancelliraad F., Byfoged i Vordingborg).
- *12. C. Vald. H. H. Baland (afd. Major B. i Infanteriet).
13. John A. Hingelberg, Broder til Nr. 15 i V Cl.
14. A. Vilh. Bille-Brahe (Kammerherre, Baron B.-B., Amtmand i Holbæk, Rdr. og Dbm.)
15. Vilh. C. W. Rosen (afd. Major af Generalstaben v. R., Souschef ved Overkommandoen).
16. Har. C. Knauer (afd. Major K. i Infanteriet).
- *17. Matthias Wad, Broder til Nr. 3 i VI og Nr. 11 i V Cl.
18. Henr. O. B. Krüger (Gaard- og Mølleeeier K., Dbmd. og R. af Db., Bektøft i Slesvig).
19. Alfred Meincke (afd. Major M. i Infanteriet).
20. Fred. C. K. Petersen (afd. Forpagter P. paa Førsløvgaard).

II Classe.

- *1. Carl G. D.^t Bech (Læge B. i Kjøge, forhen Physicus i Nybøl).
- 2. Hugo Adersen (Capitain A., Intendant ved 7de Bat. i Nyborg).
- 3. Hans S. L. Ringberg (Kammerraad, Prokurator R., Godsforvalter paa Beldringe).
- 4. C. Philip Borries, Broder til Nr. 9 i V Cl.
- 5. Harald V. Hingelberg, Broder til Nr. 15 i V og Nr. 13 i III Cl.
- 6. Caspar F. S. Evers, Broder til Nr. 4 i VIIA.
- *7. C. Emil Hillebrandt, Broder til Nr. 10 i IV Cl.

I Classe.

- *1. J. Sophus Müller, Broder til Nr. 14 i V og Nr. 5 i III Cl.
- *2. Georg V. Reumert (Dr. med. R., Districtslæge i Odense, Rdr. af Db.)
- *3. Carl H. Andersen (Kammerraad A., Forpagter paa Gunderslevholm).
- *4. H. Christ. Holten (Pastor H. i Skuldelev).
- *5. Chr. F. O. Reiffenstein (Pastor R. ved Frederiks Hospital i Kbhavn).
- 6. Daniel F. le Maire (Grosserer le M., Rd. af Db.), Kbhavn.
- *7. Sophus O. Plenge (Forpagter P., Hardenberg paa Laaland).
- *8. Will. Adersen, Broder til Nr. 2 i II Cl.
- *9. Louis J. G. Nyebølle (afd. Lieuten. N., Postmester i Lyngby).

- *10. Albert Rosenstand (praktiserende Læge R. i Kolding).
- [*11. Herluf B. Neergaard (Overlærer N. ved Herlufsholms Skole) i sine Forældres Huus].
- 12. Martin M. Larsen (afd. Proprietær L. til Kranestrup i Jylland).
- *13. Peter A. Ringberg, Broder til Nr. 3 i II Cl.
- *14. Søren A. Sørensen (afd. Kjøbmand S. i Skive).

Det **aarlige Contingent** for en Discipel paa Herlufsholm er 240 Rd. som Vederlag for Underviisning, Bølig, Kost, Vask, Belysning og Brændsel, i Sygdomstilfælde Lægehjælp og Medicin.

Nye Disciple optages ikke i Skoleaarets Løb. **Anmeldelser om Aspiranter** til de Pladser, der blive ledige ved Slutningen af Skoleaaret, indsendes til Stiftelsens Forstander, Hs. Excell. Geheimeraad Hall inden Udgangen af Mai Maaned; foruden Drengens fulde Navn og Fødselsdatum maa deri opgives, hvad han har læst og hvilken Classe han forberedes til.

Concurrenceprøven for de i Aar indmeldte Aspiranter er berammet til førstkommende 29de Juni.

Opdragelsesanstalten.

Fra Slutningen af Januar, da Adj. Heise forflyttedes til Viborg, har Adjunct Damborg overtaget Posten som inspectionshavende Lærer ved Opdragelsesanstalten.

Disciplenes Fugleskydning fandt Sted ifjor den 31te August. Vinterfester have været afholdte den 17de November (Comedie og Dands), den 14de Januar (Bal paa Herluf Trolles Fødselsdag) og den 22de Marts (musikalsk Underholdning og Dands); den 1ste Marts morede Disciplene sig med en lille Maskerade i Skolens Spisesal.

Paa Skolens Stiftelsesdag den 23de Mai havde vi et fornøieligt Besøg af endeel ældre Herlovianere, henved 30 i Tallet (deriblandt Studenter fra 1830 og Studenter fra 1867). I deres og Skolens Overværelse lagde Hs. Exc. Forstanderen Grundstenen til den Fløi af Klosterbygningen, der nu opføres af nyt, ønskede Held og Velsignelse over Foretagendet og indmurede derefter en Blykasse, indeholdende de Tilstedeværendes Navne og en Plade med følgende Indskrift:

I Hans Majestæt
Kong Christian den Niendes
femte Regjeringsaar
lod Hans Excellence Geheimeconferentsraad
Carl Christian Hall
som Forstander for Herlufsholms Skole og Gods
det brøstfældige Klosters Ombygning af nyt begynde

og lagde
den 23de Mai 1868

Grundstenen til den nye vestre Fløi
i Overværelse af Stiftelsens Lærere og Embedsmænd,
ældre og yngre af Herlufs og Birgittes Fostersønner. —
Christian Listov var Skolens Rector,
Bygmesteren var Johan Daniel Herholdt. —

Gud beskyærme denne Bygning!
Velsignet være Stifternes Minde og deres Kjærlighedsværk!

Om Aftenen var Dands i en dertil opreist Pavilion i Nyhave, til Slutningen et lille Fyrværkeri. Den følgende Dags Eftermiddag foretoges en Fodtour til Kalbyriis.

Den 6te Juni gjorde Skolen sin store aarlige Kjøretour, denne Gang til Bækkeskov og Lindersvolds Dyrehave ved Favrbj Strand.

Underviisningen.

Ministeriets Bekjendtgjørelse af 30. November 1864 bestemmer i Post 6, at det kan tilstedes at lade Latinen indtræde i 2den Classe enten istedenfor eller ved Siden af Fransk. Denne Tilladelse er ikke bleven benyttet her ved Skolen, da det forekom os betænkeligt at opsætte Fransk til 3die Classe, og end mere betænkeligt at føre to saa vanskelige, vel med hinanden beslægtede, men dog saa forskjellig udformede Sprog, som Latin og Fransk, jevnside ind i samme Classe. Men da Lærerkredsen var enig med

mig i at ønske Latinen begyndt paa et tidligere Stade som Skolens første Fremmedsprog, udbad jeg mig ifjor Sommer Forstanderens Bemyndigelse til at afvige fra den almindelige Skoleplan ved

at lade Latinen indtræde som første fremmede Sprog i vor yngste Classe med det Timetal, som hidtil har været tillagt det tyske Sprog, og

det følgende Aar (1868—69) at lade Latinen indtage Tydskens Plads ligeledes i 2den Classe, saaledes at efter den Tid den tyske Underviisning forbeholdes 3die og høiere Classer med det Antal Timer, der maatte ansees fornødent for at naae den Færdighed og Fasthed, som kræves til Afslutningsprøven i 6te Classe.

Forstanderen gav sit Samtykke hertil, og saaledes har vor 1ste Classe iaar læst Latin istedenfor Tydsk; i det nye Skoleaar vil Latinen blive fortsat og Tydsken bortfalde i 2den Classe.

Oldnordisk har iaar været fast Skolefag for Disciplene i VIIB med 2 Timer ugl., dog saaledes, at den ene Time hver anden Uge anvendtes til Svensk.

Fagene have iøvrigt været saaledes fordeelte i Skoleaaret:

	Ugentlig.
Rector Listov Latinsk Forfatterlæsning	
i VIIAB, skriftlig Latin i VIIA, Græsk	
i VI	14 Timer.
Overl. Dahl Historie i VII—III, Geographi	
i VI—III	23 —

	Ugentlig.
Overl. Leth Dansk i IV, Mathematik i IV og III, Naturlære i II og I	12 Timer.
Overl. Kielsen Græsk i VIIAB, skriftlig Latin i VIIB, Latin i VI og V	26 —
Overl. Neergaard Hebraisk i VII Cl. B, Naturhistorie i VI—I, Geographi i II og I	20 —
Adj. Mossin Mathematik i VII—V, Naturlære i VIIA og B	23 —
Adj. Lund Dansk i VII og VI, Fransk i VII, VI, III og II, Religion i IV, III og II	23 —
Adj. Hoff Oldnordisk og Svensk i VIIB, Engelsk i VII, Dansk (og nord. Myth.) i V, Tydsk i VI—II, Græsk i IV	24 —
Adj. Damborg Religion i VII, VI, V og I, Fransk i V og IV, Regning i II og I, Dansk i I	25 —
Adj. Heise (og efter ham const. Adj. Andresen) Græsk i V, Latin i IV og III, Historie i II	25 —
Adj. Schousboe Dansk i III og II, Latin i I, Historie i I	15 —
Tegnel. Bertelsen Skrivning i IV—I, Tegning i III—I	16 —
Krigsass. Meier (med Assistent) Riffelskydning i VII A og B, Hugning og Exer-cits, Gymnastik og Svømning	11 —
Organ. Hoffman Sang i alle Classer	7 —

Fagenes ugentlige Timetal i de forskjellige Classer.

	VII.		VI.	V.	IV.	III.	II.	I.
	A.	B.						
Dansk	- 2	1	2	3	2	2	5	5
Oldnordisk og Svensk	- -	2	—	—	—	—	—	—
Latin	4	5	4	8	8	8	10	5
Græsk	1	5	-	5	5	5	—	—
Tydsck	- -	-	2	2	2	2	4	—
Fransk	- 1	-	2	2	2	3	6	—
(Engelsk	- -	2)	—	—	—	—	—	—
(Hebraisk	- -	2)	—	—	—	—	—	—
Religion og Bibelhist.	- 1	-	2	2	2	2	2	3
Historie	3	-	3	2	3	3	2	3
Geographi	- -	-	2	1	1	2	2	3
Mathematik	5	-	4	4	4	4	—	—
Regning	- -	-	—	—	—	—	4	4
Naturlære	3	-	3	—	—	—	1	1
Naturhistorie	- -	-	3	2	2	2	2	2
Skrivning	- -	-	—	—	1	2	3	4
Tegning	- -	-	—	—	—	1	2	3
Sang	- 2	-	2	2	2	2	2	2
Gymnastik	1	1	1	2	2	2	2	2
Summa	34.	35.	36.	36.	36.	37.	37.	37.

Øvelser i Riffelskydning have været anstillede i Efteraaret og Forsommeren med begge Afdelinger af øverste Classe. Disciplene i VIIA have gjort hver 78, i VIIB hver 60 Skud paa 100, 150 og 200 Alen.

I Sangunderviisningen deeltage alle de Disciple, der have Stemme, classeviis een Time om Ugen; Lø-verdag Eftermiddag Kl. 5—6 holdes Fællessang.

I særskilte Timer (17 om Ugen) giver Skolens Musiklærer, Organist Hoffman, Underviisning i Instrumentalmusik til de Disciple, der ytre Lyst og Anlæg i denne Retning.

Oversigt

over hvad der er læst i Skoleaaret 1867—68
(med tilhørende skriftlige Øvelser).

Dansk (Svensk; Oldnordisk).

VII Cl. Den danske Literaturhistorie fra Holbergs Død indtil Nutiden er gennemgaaet og oplyst ved Oplæsning af Forfattere, henhørende til den Tid. Classen har skrevet 17 Stile. Disciplene have næsten alle holdt Foredrag over historiske Æmner.

Svensk (VIIB). Af M. Hammerichs Læsestykker: Grimstahamns nybygge og et Par andre Stykker af Afsnit I læste op og oversatte under stadig Fremdragen af det Fælles i Sprogens Stammer og Former. Oplæst for Classen samtlige Stykker af Geijer og Tegnér samt Noget af Runeberg. Meddeelt en kort Oversigt over den svenske Literatur indtil Tegnérs Død.

Oldnordisk (VIIB). Ungers Læsebog forfra indtil S. 31. Iversens Islandske Formlære er benyttet.

- VI Cl. Der er meddeelt Disciplene en Oversigt over den danske Literaturs Historie og oplæst for dem oldnord. Fortællinger, Kjæmpeviser, Digterværker af Holberg, Wessel, Ewald, Oehlen-schlæger, Hauch og Hertz. Classen har skrevet 19 Stile.
- V Cl. Den nordiske Mythologi er læst efter Dorphs Omrids og Arentzens & Thorsteinssons Mythologi. Oplæst for Classen: endeel Sange af Nordens Guder, Baldur hiin gode og Hakon Jarl, en Saga fortalt. Disciplene ere hyppig øvede i Oplæsning. Classen har skrevet 18 Stile; desuden Øvelse i mundtligt Foredrag over et let Æmne (mundtlig Stil).
- IV Cl. Af de to ugentlige Timer har den ene været anvendt til Stil. Classen har skrevet 30 Stile, meest af beskrivende Indhold, dog ogsaa Oversættelser fra Fransk eller Tydsk. Den anden ugentlige Time er anvendt til prosaisk og poetisk Læsning, samt til at gennemgaae Reglerne for Retskrivningen og for Skilletegneses rette Brug.
- III Cl. Holsts prosaiske Læsebog er benyttet til Oplæsning og Analyse. Af Lefoliis fortællende Digte for ældre Børn ere 5 lærte udenad. Formlæren er læst efter Bojesens danske Sproglære, Sætningslæren og Brugen af Skilletegnene efter Wolles Regler for Retskrivning. Classen har skrevet 37 Stile, væsentlig be-

staaende i Gjengivelse af Indholdet af et forelæst Digt eller af en Fortælling.

II Cl. Funchs, Røginds og Warburgs danske Læsebog er benyttet til Oplæsning, Gjenfortælling og anden sproglig Øvelse. 11 Digte ere lærte. Formlæren er gennemgaaet efter Bojesens danske Sproglære. Classen har skrevet 62 Stile, der have bestaaet i Gjengivelse af en oplæst Fortælling, Dictatstile og enkelte Oversættelser fra Tydsk.

I Cl. Funchs, Røginds og Warburgs Læsebog er benyttet til Oplæsning, Gjenfortælling og andre Sprogøvelser. 13 Digte ere lærte udenad efter samme Bog og Boisens Viser for danske Folk. Stilene, to om Ugen, have i Begyndelsen af Skoleaaret bestaaet i at skrive efter Dictat eller at nedskrive udenadlærte Vers, senere i at gjengive en kort Fortælling. 66 Stile.

Latin.

VII Cl. AB: Ciceros Cato major, Livius' 7de Bog, Tacitus' Agricola; Virgils Æneide I, Horatius' Oder III og Brevenes I Bog, af Ovids Forvandlinger omtr. 600 Vers. Forskjellige Afsnit af Bojesens romerske Antiquiteter.

Dimittenderne opgive af Cicero: Cato major, Disput. Tuscul. I (med Forbigaaelse af Cap. 34—39) og II, Talen for S. Roscius og de fire Taler mod Catilina, endvidere Sal-

lusts Catilina, Livius' 6te og 7de Bog, Tacitus' Agricola; Horatius' Oder II og III, begge Bøger af Brevene med Ars poetica, Virgils Æneide I, af Ovids Forvandlinger omtr. 900 Vers (Verdensaldrene, Deucalion, Ocyrhoe, Battus, Europa, Cadmus, Pentheus, Ino og Athamas, Pyramus og Thisbe), af Carmina selecta henved 900 Vers (Digte af Catull, Tibull, Properts, Ovid, Juvenal og Martial); det vigtigste af den latinske Literaturhistorie og de romerske Antiquiteter.

VIIA har repeteret endeel af det, der var gennemgaaet ifjor, og desuden efter Fibigers Chrestomathi, 2det Hefte, læst en stor Deel af Plinius' Breve. Øvelser i at oversætte fra Bladet ere anstillede efter Henrichsens Op-gaver. — VIIB har cursorisk læst af Fibigers Chrestomathi, 1ste Hefte, S. 41—100 og uden foregaaende Forberedelse en Deel af Cornelius Nepos og af Livius' 28de Bog.

VIIA har skrevet 33 Hjemmestile, 17 Ex-temporalstile og 10 Versioner. Af Madvigs Sproglære fra 1852, som stadig benyttes ved Forfatterlæsningen, er særlig gennemgaaet § 402—462 og § 482—496 med flere Udela-delser. — VIIB har skrevet 38 Hjemmestile, 19 Extemporalstile og 10 Versioner.

VI Cl. Ciceros Tale for Sextus Roscius Amerinus, 370 Vers af Blochs Udvalg af Ovids Meta-morphoser og cursorisk 6te Bog af Cæsars

galliske Krig. — Af Madvigs latinske Sproglære (1862) §§ 19—162, 176—261, 281—325. — 37 Hjemmestile, 27 Extemporalstile og 7 Versioner.

- V Cl. Cæsars galliske Krig 5te Bog til Cap. 24, Ciceros 1ste catilinariske Tale og cursorisk af Cornelius Nepos Pausanias, Cimon, Lysander, Alcibiades, Thrasybulus og Conon. — Madvigs Sproglære (1862) §§ 19—43, 52—86, 100—160, 176—260, 326—331, 342—357. — 33 Hjemmestile, 33 Extemporalstile og 3 Versioner.
- IV Cl. Cornelius Nepos: Aristides, Pausanias, Cimon og Lysander. Cæsars galliske Krig 3die Bog, Cap. 1—6. Af Bergs og Møllers Læsebog (2den Udgave) Side 45—55 med Forbigaaelse af enkelte Exempler; de hertil hørende syntaktiske Regler ere indøvede deels praktisk, deels efter Madvigs Sproglære (forkortet Udgave). Af samme Sproglære er lectieviis læst: det Vigtigste af Bøiningslæren samt Casuslæren indtil Ablativ. Efter Trojels Materialier til latinske Stiiløvelser (2den Udg.) ere 64 Stile skrevne paa Classen under Lærerens Veiledning.
- III Cl. Af Kerrns og Krebs' latinske Læsebog forfra til S. 31 med Forbigaaelse af enkelte Exempler. Det Tilsvarende af Madvigs latinske Sproglære (forkortet Udgave). 56 Stile ere skrevne paa Classen. Opgaverne vare lette

Sætninger dannede efter Disciplenes Standpunkt.

- I Cl. Af Chr. Listovs latinske Elementarbog er læst og flere Gange repeteret fra S. 4 til 18.

Til Stiløvelse ere de danske Stykker anvendte og tillige Smaasætninger i Analogi med de læste. 30 Stile.

Græsk.

- VII Cl. Begge Afdelinger: Iliadens 6te og 24de Bog, Tregders Anthologi til S. 65 med Forbigaaelse af adskillige Stykker, Bergs Udvalg af Thukydidens' Historie (S. 1—16 og S. 61—80, Platons Euthyphron og Kriton; det Vigtigste af Athens Antiquiteter efter Bojesen og af Tregders græske Literaturhistorie. VIIB desuden Herodots 5te Bog Cap. 28—38 og cursorisk Odysseens 6te, 7de og 8de Bog.

Dimittenderne opgive Iliadens 1ste, 6te, 9de og 24de Bog, Tregders Anthologi til S. 65 med Forbigaaelse af adskillige Stykker, Herodots 8de Bog, Bergs Udvalg af Thukydidens' Historie S. 1—16 og 61—85, Platons Euthyphron, Sokrates' Apologi og Kriton.

- VI Cl. Xenophons Anabasis 4de Bog fra Begyndelsen af 4de Capitel; Herodots 3die Bog Cap. 39—45, 61—66, 120—128. Homers Odyssee 13de Bog og af 6te Bog Vers 1—126 og 224 til Enden. — Bergs Formlære S. 15—127

med Forbigaaelse af det mindre Vigtige og de særegne Dialektformer. De uregelrette Verber ere indøvede, efterhaanden som de forekom ved Læsningen. — Kosmogoni, Theogoni og den hele græske Gudekreds er gennemgaaet efter Tregders Mythologi S. 1—39; herhen hørende Stykker af Iliaden og Odysseen ere oversatte paa Classen, mythologiske Billedværker ere stadig benyttede.

- V Cl. Bergs Læsebog for andet Aars Cursus S. 41—51. Xenophons Anabasis 2den Bog Cap. 1 og 2. Homers Odyssee 7de Bog indtil Vers 93. Af Bergs græske Formlære er det Vigtigste lært lectieviis; af de uregelrette Verber og den homeriske Sprogbrug er dog kun det medtaget, som forekom under Læsningen af Forfatterne. De vigtigste syntaktiske Regler ere lærte efter Dictat.
- IV Cl. Bergs Læsebog for første Aars Cursus (3die Udg.) forfra indtil S. 34 med Forbigaaelse af enkelte Exempler. De danske Stykker oversatte paa Græsk mundtlig, af og til ogsaa skriftlig (6 Stile paa Classen samt endeel Skriveøvelser udenfor samme). Det Tilsvarende i Bergs Formlære.

Tydk.

- VI Cl. Hjorts Læsebog: S. 548—64, 586—98. Om trent en tredie Deel af Götz v. Berlichingen; af Jürs & Rungs Deutsche Dichter: 15 Digte,

navnlig af Uhland og Rückert, cursorisk: Hermann u. Dorothea. Det Meste af Simonsens Syntax; Sammes Formlære repeteret. Desuden have Disciplene i de fleste Maaneder opgivet Stykker af de bedste tydske Forfattere, baade Digt og Prosa, som de have læst paa egen Haand.

- V Cl. Jürs & Rungs Læsebog for Mellemlasserne: S. 99—116, 125—131, 159—176. Jürs & Rungs Deutsche Dichter: 27 Digte, hvoraf 15 lærte udenad. Simonsens Formlære § 14—106.
- IV Cl. Hjorts Læsebog: Side 134—146, 164—171, 341—362. Holbechs & Petersens Materialier S. 53—55. Simonsens Formlære: De uregelrette og sammensatte Verber samt Præpositionerne.
- III Cl. Hjorts Læsebog: S. 13—17, 21—52 (et Par Blade forbigaaede). Jürs & Rungs Materialier S. 69—79. Simonsens Formlære fra Pronomer til sammensatte Verber. 18 Stile.
- II Cl. Rungs Læsebog: S. 66—111. 8 Digte lærte udenad. Jürs & Rungs Materialier St. 32—48, 51—56. Simonsens Formlære med Undtagelse af Kjønnet, de uregelrette og sammensatte Verber.
44 Stile, hvoraf endeel skrevne paa Classen.

Fransk.

- VII Cl. AB: Molières l'avare og Challamel: histoire

de Napoléon. Nogle Timer ere anvendte til Stil.

- VI Cl. Borrings *Études littéraires* (Udg. 1855) S. 210—325, desuden enkelte Fortæll. cursorisk. Ingerslevs Grammatik: Bøiningslæren og nogle Afsnit af Ordføiningslæren.
- V Cl. Borrings *Album littéraire*, 89 Sider. Ingerslevs Grammatik, Formlæren med Undtagelse af Kjønreglerne. Borrings Stiløvelser, 2den Afd., forskellige Stykker (lige Numere).
- IV Cl. Borrings Læsebog for Mellemlasserne, 50 Sider af „Descriptions“. Sibberns Stiløvelser, forskellige Stykker af 1ste Afsnit (ulige Numere). Ingerslevs Grammatik: Bøiningslæren med Forbigaaelse af Kjønreglerne.
- III Cl. Borrings Læsebog for Mellemlasserne S. 1—27, 74—90, 116—121. Sibberns Stiløvelser, 7 Stykker. Ingerslevs Grammatik: Bøiningslære § 40—70 samt regelrette og uregelrette Verber.
- II Cl. Ahns praktiske Lærebog, første Cursus S. 1—60 og 93—112. Classen har skrevet omtrent 50 Stile, deels i Underviisningstimerne, deels hjemme.

Engelsk.

- VII Cl. Af VIIB have først 6, tilsidst kun 3 Disciple deeltaget i Underviisningen, som ophørte ved Pintse. Læst: J. Listovs Ledetraad I Afdel. og II Afdel. indtil St. 73.

Hebraisk.

- VII Cl. B: Genesis Cap. 1—13. — Det Vigtigste af Formlæren efter Whittes Grammatik.

Religion.

- VII Cl. AB: Matthæus-Evangeliet og Paulus' Brev til Philippenserne paa Græsk. B desuden Paulus' Breve til Thessalonikerne. Fortællinger af Oldkirkens Historie.
- VI Cl. Balslevs Udvikling af Luthers Catechismus. Assens' Lærebog i den bibelske Historie.
- V Cl. Balslevs Udvikling af Luthers Catechismus forfra til og med den anden Troesartikel. Assens' Lærebog i den bibelske Historie: det gl. Test. S. 95—114, det nye Test. S. 190—234.
- IV Cl. Balslevs Udvikling af Luthers Catechismus: den tredie Troesartikel, Fadervor, Daabens og Alterens Sacrament. Assens' Lærebog i den bibelske Historie: det gamle Testament S. 48—95, det nye Testament S. 163—190.
- III Cl. Balslevs Udvikling af Luthers Catechismus Synden og de to første Troesartikler. Assens' Lærebog i den bibelske Historie S. 1—47 og 139—164. Nogle Psalmer.
- II Cl. Balslevs Udvikling af Luthers Catechismus: De ti Bud. Balslevs Bibelhistorie: det gamle og det nye Testament. Flere Psalmer.
- I Cl. De fire første Stykker af Luthers lille Catechismus. Balslevs Bibelhistorie: det nye Te

stament og det gamle indtil Dommerne. 10
Psalmer efter Psalmebogen.

Historie.

- VII Cl. Dimittenderne: Verdenshistorien efter Thriges og Bohrs Lærebøger, Fædrelandets Historie efter Allens.
- VII B: Den romerske Stats Historie efter Thrige. Tidsrummet 1789—1830 efter Bohrs og Thriges Lærebøger.
- VI Cl. Blochs Lærebog i den nyere Historie Side 129—164. Thriges Lærebog i Nordens Hist. S. 182—207 og 213—228. Thriges mindre Lærebog i den gamle Historie S. 1—110.
- V Cl. Blochs nyere Historie S. 1—112. Thriges Nordens Historie S. 134—207 og 213—228.
- IV Cl. Bloch: Middelalderens Historie S. 46—139. Thrige: Nordens Historie S. 63—144.
- III Cl. En kort Oversigt over Oldtidens Historie, Kofods fragmentariske Historie til det vestromerske Riges Undergang, Blochs Middelalderens Historie S. 1—46 og Thriges Nordens Historie S. 1—59.
- II Cl. Kofods fragmentariske Historie fra S. 94 (Augusts Død) til S. 209 (Opstand i de engelske Colonier i Nordamerika).
- I Cl. Barfods Ledetraad i Danmarks Historie er læst og repeteret, ligesaa af Kofods fragmentariske Historie den gamle Historie til Keiser Augusts Død.

Geographi.

- VI Cl. Munthes Geographi, omarbejdet af Velschow.
 V Cl. Samme Bog: Asien og Africa.
 IV Cl. Samme Bog: Danmark, Preussen, Østerrig, Tyrkiet, Grækenland, Europa ud, samt Asien til Tartariet.
 III Cl. Samme Bog: Danmark, Norge, Sverrig, Rusland, Nederlandene, Belgien, Storbritannien og Irland, Portugal, Spanien og Frankrige.
 II Cl. Af Rimestads mindre Lærebog: fra det forrige tyske Forbund indtil Enden.
 I Cl. Samme Bog: Side 1—19, 46—114.

Mathematik.

- VII Cl. Dimittenderne opgave: Steens Elementær Arithmetik og Elementær Algebra, med flere Tilføielser og Forandringer i Fremstillingen; Mundts Planimetri og Stereometri samt Ramus' Plantrigonometri, med Forbigaaelse af de Afsnit, som ifølge Bekjendtgjørelse af Sde Novbr. 1858 ikke fordres.

VII B: Ligninger, Logarithmer, Rækker, Rentesregning, periodiske Decimalbrøker og Regler for Tallenes Delelighed efter Dictat, Mundts Plangeometri Side 83—130 samt Ramus' Plantrigonometri.

A har i Aarets Løb udført 28, B 34 Hjemmearbejder, bestaaende i Løsningen af flere saavel arithmetiske som geometriske Opgaver.

- VI Cl. Ligningernes Theori efter Dictat, derhos er Behandlingen af algebraiske Ligninger af 1ste og 2den Grad indøvet ved Exempler, navnlig efter Bergs Samling af matematiske Opgaver. Mundts Geometri Side 83—108. 6 Extemporaludarbejdelser.
- V Cl. Steens Elementær Algebra Side 1—50. Flere herhen hørende Opgaver, navnlig efter Bergs Samling, ere udførte deels paa Classen, deels hjemme. Mundts Geometri Side 53—83. 7 Extemporaludarbejdelser.
- IV Cl. Steens Elementær Arithmetik: Proportioner, Roduddragning og Ligninger med flere Ube- kjendte. Mundts Geometri Side 1—67.
- III Cl. Steens Elementær Arithmetik §§ 1—54 og 65—73; de tilsvarende Afsnit af Bergs methodisk ordnede Opgaver.

Regning.

- II Cl. Reguladetri i hele Tal og Brøk. Til Hovedregning er benyttet Jacobis Hovedregningslister.
- I Cl. De fire Regningsarter i Brøk. Til Hovedregning er benyttet Jacobis Hovedregningslister.

Naturlære.

- VII Cl. Dimittenderne: Ørsted Naturlærens mekaniske Deel til Side 215 og de vigtigste Sætninger af Bølgebevægelsen. Naturlærens

chemiske Deel efter Joh. Müllers Physik. Jørgensens Astronomi. Nogle Timer ere anvendte til særlig at gennemgaae og indøve Astrognosien.

VIIB: Efter samme Lærebøger Læren om Ligevægt, Magnetisme, Gnidningselektricitet og de to første Afsnit af Varmen.

II og I Cl. I een ugentlig Time (for hver Classe) er der stræbt efter, uden at benytte nogen Bog, at anskueliggjøre nogle af de almindeligste Naturlove ved simple Forsøg og en letfattelig Forklaring. Saavidt det lod sig gjøre, ere de dagligdags meteorologiske Phænomener forklarede for Disciplene af 2den Classe.

Naturhistorie.

- VI Cl. Lützens Dyreriget (2den Udgave) med Undtagelse af Leddyrene, som ere læste efter samme Forfatters Lærebog i Zoologien Nr. 2. Vaupells Planterigets Naturhistorie (2det Oplag) med Forbigaaelse af Læren om Plantens Sættelse og Liv samt af de blomsterløse Planter.
- V Cl. Af Lützens Lærebog i Zoologien Nr. 2: Krybdyr, Padder og Fiske. Af Vaupells Botanik: Side 161—201. (Side 73—95 læst, men ikke repeteret).
- IV Cl. Efter samme Lærebøger: Mennesket, Pattedyrene og Straaledyrene; de nøgenfrøede, eenkimbladede og kronløse Planter.

- III Cl. Af Lützens Begyndelsesgrunde (Lærebog i Zoologien Nr. 2): Insekter med ufuldstændig Forvandling, Edderkopper, Tusindbeen, Krebs og Orme. Af Vaupells Planteriget (Grønlunds Udgave): Formlæren med Forbigaaelse af det Meste af det Smaatrykte.
- II Cl. Af samme Lærebog i Zoologien: Krybdyr, Padder, Fiske og Insekter med fuldstændig Forvandling.
- I Cl. Af samme Bog: Menneskets Beenbygning, Pattedyrene og Fuglene indtil Hønsene.

Fra Ministeriet for Kirke- og Underviisningsvæsenet udgik under 21. Juni 1867 et Circulaire, hvori der med Hensyn til Charakteergivningen ved Afgangsprøven bestemmes, at „skjøndt der bliver at examinere i hver af de tre Discipliner, som henhøre under Naturlæren, vil der dog efter Udfaldet af den samlede Examination af hver af de to Censorer og den examinerende Lærer være at give en heel Charakteer for Naturlære, der dog, naar alle tre derom ere enige, kan forhøies eller nedsættes med $\frac{1}{3}$ “.

Ved Circulaire af 3. Juli underrettedes Skolerne om Ministeriets Bestemmelse, „at Charakteren for den skriftlige Opgave i Arithmetik ved indeværende Afgangsexamen (1867) ikke skal komme Nogen til Skade, medens det er en Selvfølge, at den beholder sin Gyldighed til at forhøie en mulig daarlig Præstation ved

den mundtlige Prøve, — samt at Prøven i mundtlig Arithmetik bør gjøres noget fyldigere“.

Sluttelig er det fastsat ved Ministeriets Circulaire af 3. Juli 1867, „at Disciplene i 7de Classe bør i de Maaneder af Aaret, i hvilke Skydeøvelser ikke foretages, deeltage foruden i Hugning og Exercits tillige i de egentlige gymnastiske Øvelser“.

Stipendierne.

A. Stiftelsens Gratistpladser (fuldstændig Fritagelse for Contingent) have i dette Skoleaar været tildeelte:

1. J. V. R. Wissing, 2. J. Bloch, 3. F. L. S. Evers, 4. J. P. G. Johansen, 5. F. L. Giellerup, 6. H. A. Nielsen, 7. V. Holst, 8. A. L. Nielsen.

B. De Resenske Gratistpladser (fuldstændig Fritagelse for Contingent):

1. O. G. R. Steenstrup, 2. Th. J. P. F. Plum, begge nedstammende fra Biskop Hans Poulsen Resen, efter hvem disse Pladser bære Navn.

C. Den Rønnenkampske Gratistplads (fuldstændig Fritagelse for Contingent):

N. C. S. Grauer.

D. Stiftelsens halve Gratistpladser (Contingentet udredes med 120 Rdl. aarlig):

1. A. H. Andersen, 2. F. E. Kretz, 3. H. P. Janssen, 4. H. Th. F. R. Ryberg og efter dennes Udgang fra 1. April P. Thonning.

Ansøgninger om Gratistpladser for Disciple i Herlufsholms Skole indgives til Stiftelsens Forstander inden hvert Aars 1ste August.

De to **Meyerske Præmier**, hver paa 30 Rdl., tilkjendtes for Aaret 1867 Disciplene G. L. V. Petræus og W. P. L. Weihe.

Det **grevelig Moltkeske Skolestipendium** for kongl. Embedsmænds Sønner, 4 Portioner paa 25 Rdl. halv-aarlig, uddeelt i Decembertermin 1867 ligesom i indeværende Junitermin til Disciplene J. P. G. Johansen, C. S. Andersen, P. Thonning og P. J. F. Kaarsberg.

Det **grevelig Moltkeske Universitetsstipendium** for kgl. Embedsmænds Sønner (100 Rdl. halv-aarlig, deelt i to eller tre Portioner) blev for Decembertermin 1867 som og for Junitermin d. A. oppebaaret af Stud. med. H. B. Th. Münter, Stud. med. H. C. W. Hertel og Stud. philos. C. S. Hanssen.

Reisestipendiets Fond, opsamlet af ubenyttede Portioner af ovennævnte Universitetsstipendium og frugt-bargjort i Ringsted Sparekasse, beløb sig den 11te November 1867 til 184 Rdl. 65 Sk.

De videnskabelige Samlinger.

Skolens Samling af Oldsager og Konstgjenstande har i det forløbne Aar modtaget: 1) en Gave af Forpagter Borries paa Søholm, bestaaende af 50 Steensager (de 45 Stykker fundne i Stevns Herred, 5 paa Anholt), blandt hvilke 2 Flintkugler, 2 Pilespidser og 2 Spydspidser ligeledes af Flint, flere Skrabere, Bor, Østersknive og andre Redskaber, enkelte i ufuldendt Skikkelse; 2) en Kniv med Been-skaft, funden af Discipel J. Hingelberg, da Steenbroen blev omlagt udenfor Skolebygningen; 3) af Overretsprocurator Schack i Kbhavn et tyrkisk Pas, udstedt 1825 af Sultan Mahmud den Anden for Hr. Clauswitz.

I den **naturhistoriske Samling** ere iaar indlemmede følgende af Conservator Conradsen istandsatte Fugle, som henhøre til den Bonnezske Gave (see Skolens Indbydskr. for 1867 S. 147):

Falco æsalon, cineraceus, buteo (hvid Varietet), *Strix nisorina, aluco, passerina, uralensis, Tengmalmi, otus, Lanius collurio, Turdus pilaris, iliacus, roseus, Saxicola rubecola, Motacilla lugubris, Sylvia suecica* (2 Exp.), *locustella, turdoides, Anthus pratensis, Troglodytes europæus, Oriolus galbula* (2 Exp.), *Bombicilla garrula* (2 Exp.), *Parus biarmicus, coeruleus, caudatus, palustris, major, Sitta europæa, Emberiza nivalis, citrinella, miliaria, schoeniclus, Fringilla domestica, canabina, spinus, coelebs, montifringilla, coccothraustes, Loxia pythio-psittacus* (2 Exp.), *curvirostra, Corythus enucleator, Alauda arvensis, cristata, Garrulus glandarius, Alcedo ispida, Coracias*

garrula, *Upupa epops*, *Merops apiaster*, *Picus martius*, major (2 Exp.), minor (2 Exp.), *Columba turtur*, *Perdix cinerea*, *Otis tetrix*, *Glareola torquata*, *Himantopus melanopterus* (rufus), *Charadrius apricarius*, *Tringa alpina*, subarquata, *Totanus glottis*, *Platalea leucorodia*, *Ardea ralloides*, *Ibis falcinellus*, *Rallus aquaticus*, *Crex pratensis*, *Gallinula porzana*, *Fulica atra*, *Sterna minuta*, *cantiaca*, *leucopareia*, *Larus eburneus*, *ridibundus*, *Anas marila*, *leucophthalmos*, *clangula*, *penelope*, *molissima*, *Anser cinereus*, *Colymbus glacialis*, *arcticus*, *Uria grylle*, *Alca alle*.

Erhvervet ved Kjøb: *Kranier* af en *Boa constrictor*. og af en *Crotalus*-Art, Exemplarer af *Cysticercus cellulosa*, *Trichina spiralis*, *Oxyurus vermicularis*, *Coccus cacti*, *Brachinus crepitans*, *Blaps mortisaga*.

Fru Kretz, Enke efter Skolens tidligere Tegne- og Skrivelærer, har skjænket Samlingen et større og velconditioneret Herbarium af danske Planter, i sin Tid samlede og bestemte af afd. Apotheker Schmidt i Maribo. Endvidere har Samlingen modtaget som Gave: af Apotheker Hansen i Nestved „Sammlung deutscher Laubmoose, Lebermoose und Flechten“ von Dr. D. Dietrich, og af Discipel H. Nielsen 3 Rokkeæg, en Skal af *Venus mercenaria* samt et Brudstykke af Rygbladet af en større *Sepia*-Art.

Til den **physiske Samling** er i Skoleaaret anskaffet: to cartesianske Dukker, to Afdampningsskaaler, en Jernstang til magnetiske Forsøg. Desuden er den Faxøeske Maskine bleven efterseet og istandsat.

Bibliotheket er siden Juni Maaned f. A. forøget med følgende Bøger og literære Hjælpemidler; de med † mærkede ere tilsendte Skolen fra Ministeriet; * betegner Gaver, der skyldes Privates Velvillie.

- Aarbøger for nordisk Oldkyndighed og Historie. 1866. 4.
1867. 1—4.
- † Aarsberetninger fra det kgl. Geheimearchiv IV, 2. 1867. 4to.
- * Album littéraire, par L.-S. Borring. II. 2me édit. 1868.
- Allen, C. F., De tre nordiske Rigers Historie, 1497—1536.
III. 1—2. 1867.
- * A. M., Le premier guide français. 1867.
- Apuleius's Amor og Psyche ved F. Nutzhorn. Udg. af
C. Paludan-Müller. 1867.
- Bagger, C. C., Samlede Værker med et Forord af F. Fiedler
og en Biografi af V. Møller. II. 2.
- † Bang, I. P., de auctore Iphigeniæ Aulidensis. 1867.
- Becker, W. A., Handbuch der röm. Alterthümer. Fortges.
von J. Marquardt. V. 2. 1867.
- * Berg, A., Udvalg af den norske Literatur med literærhist.
Oplysninger og Ordforklaringer. 1868.
- Berg, C., Græsk Læsebog. II Afd. 2den Udg. 1ste H. 1868.
- Bloch, V. A., Lærebog i den nyeste Historie. 1868.
- Blunt, I. I., Kortfattet Skildring af Reformationen i England.
Ovs. af J. Vahl. 1. 2.
- † B—o, Dr., Eva Homo. 2den Udg. 1867.
- Bornemann, F. C., Blandede Skrifter. 9—10.
- Botten-Hansen, P., Norsk Bogfortegnelse. 1848—65. I.
- Brandes, G., Æsthetiske Studier. 1868.
- Brandt, C. J., Ledetraad til Samtaler over den kristne Me-
nigheds Tro og Gudsdyrkelse. 1868.
- Breve og Aktstykker til Oplysning af Chr. III's og Fred. Is
Historie. Udg. af C. F. Allen. I. 1854.
- Breve fra Grev H. H. von Essen til Kronprinds Carl Johan.
1814—1816. Udg. af Y. Nielsen. Christ. 1867.
- Brorson, H. A., Psalmer og aandelige Sange. Udg. af P. A.
Arlaud. 1867.
- † Christensen, C., Om Glaucom. 1867.
- M. Tullius Cicero, Ti Taler. Ovs. af L. O. Kjær. 1868.
- Dahl, H., 100 danske ord, nogle iagttagelser af modersmålets
brug i nutid og fortid. 1868.
- Danske Magazin. Fjerde Række. II, 2. 1867. 4to.
- † Driebein, C., Om Sitophobi. 1866.
- Engelstoft, C. T., Liturgiens eller Alterbogens og Kirke-
ritualets Historie i Danmark. 1840.
- Lærebog i Kirkehistorien til Brug ved
Førelæsn. I. 1845.
- * Erslev, E., I Anledning af Prof. C. Holtens Angreb paa
min Geografi. 1867.
- Erslew, Th. H., Supplement til „Alm. Forfatter-Lexicon“.
15. 1867.
- Falkenberg, A., Latinsk Vocabularium til Skolebrug. Christ.
1867.
- Feddersen, A., Dyrerigets Naturhistorie, en Lærebog. I.
- * Flora Danica. Illumineret Exemplar. 46de H. Fol. (Gave af
Hans Majestæt Kongen.)
- Folke-Eventyr, Norske, fortalte af P. C. Asbjørnsen og J.
Moe. 4de Udg. Kbh. 1868.

- Folkebøger, Danske, paany udg. af C. Elberling. I. 1867.
 Folkevennen. Udg. af Selskabet for Folkeoplysningens Fremme.
 Kristiania. XV—XVI.
- † Forelæsninger og Øvelser ved Universitetet og den polytechn.
 Lærestalt. 1867. 1—2.
- Forslag til en forandret Ordning af det høiere Skolevæsen (i
 Norge). I—III. 1867—68.
- † Fortegnelse over 234 Stud., der 1867 have tilendebragt Af-
 gangsexamen ved de lærde Skoler eller Adgangsexamen
 ved Universitetet.
- Fra alle Lande. Udg. af J. U. A. Holm. VI, 1—6. VII, 1—5.
 Friedländer, L., Darstellungen aus der Sittengeschichte
 Roms. 2te Aufl. II. 1867.
- Steen-Friis, Kong Christian den 4des Gravkapel. 1868.
- Fritsch, K. v., Reisebilder von den Canarischen Inseln. 1867.
- Fritzner, Joh., Ordbog over det gamle norske Sprog. 9.
 Krist. 1867.
- Gad, M., Udtog af Kongeriget Danmarks Statistik. 2. 1867.
- Gb., R. Niensens Filosofi og Den Grundtvigske Anskuelse. 1867.
- Grimm, J. & W., Deutsches Wörterbuch. Fortges. v. R. Hil-
 debrand u. K. Weigand. V, 6—7.
- Grundtvig, N. F. S., Den Danske Statskirke upartisk be-
 tragtet (1834). Andet Oplag 1868.
- * Haandbog i Roning. Et Forsøg efter det Engelske ved H + H.
 Udg. af Handels- og Contoirist-Foreningen. 1868.
- Hansen, Th., Græske Forhold. I. 1868.
- † Hauch, J. C., Bemærkninger over nogle ved Christendomen
 modificerede Oldtidsminder i vore Viser fra Middel-
 alderen. (Ved Universitetets Reformationensfest) 1866. 4to.
- Helveg, L. N., Den danske Kirkes Historie til Reformationen.
 7. 1867.
- * Hjemmet og Skolen. Meddelelser fra Latin- og Realskolen
 paa Værnedamsveien. Nr. 10. 1867.
- L. Holbergs Epistler. Udg. af Chr. Bruun. II Bd. 1868.
- Holm, J. A. L., Fr. Ad. Greve af Holstein. En biographisk
 Fremstilling. 1844.
- Des Q. Horatius Flaccus Satiren und Episteln. Erklært
 von A. G. Krüger. 3te Aufl. 1860.
- † Indbydelsesskrifter til Examina i de danske Skoler 1867, i
 Reykjavik 1866.
- † Indbydelsesskrifter til Examina i de svenske Skoler 1866
 og 1867.
- † Indbydelsesskrifter til Examina i de norske Skoler 1867.
- Ingerslev, C. F., Latinsk-Dansk Ordbog til Skolebrug. An-
 den Udg. 1866.
- Iversen, C., Oldnordisk Læsebog. 1867.
- Jahrbücher, Neue, für Philologie und Pädag. 1867. 1868 1—4.
- Jensen-Tusch, H., Nordiske Plantenavne. 1867.
- Jessen, E., Kort nordisk Gudelære og Oversættelse af ved-
 kommende Dele af Eddaerne. 1867.
- Kaart over Palæstina, udarbejdet af Krarup-Vilstrup, teg-
 net og lithogr. af F. Christiani.
- Kaiser, F., Stjernehimlen. Overs. af Math. Ørsted. 2—4.

- Kalkar, C. H., Missionen iblandt Jøderne. 1868.
- Keyser, R., Norges Historie. I, 2. II, 1.
— Samlede Afhandlinger. 1.
— Efterladte Skrifter. Udg. af O. Rygh. II Bd. 2den Afd.
- Kinch, J., Ribe Bys Historie og Beskrivelse indtil Reformationen. 1.
- Kirketidende, Dansk. 1867. 25—55. 1868. 1—25.
- Kæmpeviser, Danske, og Folkesange fra Middelalderen, fornyede af Sv. Grundtvig. 1867.
- † Larsen, F. J., Om Grændserne for den danske Arverets Anvendelighed i de indlemmede slesvigske Distrikter. 1867.
- Laveleye, E. de, Folkeoplysningen i det 19de Aarh. Ovs. af J. L. Jensen. 1867.
- † Linde, A. C. P., Meddelelser angaaende Kjøbenhavns Universitet fra Aarene 1857—63. 2. 3.
- Linnstrøm, H., Svensk boklexikon. Åren 1830—65. 1. 2.
- † Liste over de Studerende, som i Aaret 1867 have taget den philosophiske Examen. 1867.
- * Listov, Chr., Latinsk Elementarbog. Første Afdeling. 1867. (Trykt som Manuscript for Herlufsholms Skole).
- * T. Livii Historiarum Romanarum Præfatio; libri VI—X. Med Oplysninger til Skolebrug af Chr. Listov. Første Hefte. 1867.
- Maanedsskrift, Dansk. Anden Række. 1867. II, 1—6. 1868. I, 1—5.
- † Madvig, J. N., Kortfattet græsk Metrik eller Fremstilling af de græske Digteres Versebygning. Første Stykke (Kongens Fødselsdagsfest ved Universitetet) 1867. 4to.
- Marin, C., Ordspråk och talesätt på Svenska, Latin, Franska, Tyska, Italienska och Engelska. Stockholm 1867.
- Mau, E., Præsten W. A. Wexels Liv og Virken tilligemed en Smule norsk Kirkehistorie. Krist. 1867.
- Molbech, C., Analekter, literaire, kritiske og historiske. 1—2. 1846.
- * Müller, S. C., Tillæg til Bibelhistorien. 1868.
- Møller, Joh., Den kristelige Skoles Opgave. 1868.
(Napoléon III) Julius Cæsars Historie. Overs. af R. Carstensen. 9.
- Nielsen, Fr., Tidstavle til Nordens Kirkehistorie samt Konge- og Bisperækker. 1868.
- † Nielsen, O., Bidrag til Oplysning om Sysselinddelingen i Danmark. 1867.
- Nielsen, R., Om Hindringer og Betingelser for det aandelige Liv i Nutiden. 16 Forelæsn. 1868.
- Tønder-Nissen, R., Sex kirkehistoriske Foredrag. Christ. 1867.
- Norden. Et Maanedsskrift udg. af J. Lieblein. IV, 1—6. V, 1—5.
- Otte, H., Handbuch der kirchlichen Kunst-Archäologie. 4te Aufl. 3. 1868.
- Oversigt over det kongl. Vidensk. Selskabs Forhandlinger og dets Medlemmers Arbejder. 1866 7. 1867 4—6. 1868 1—2.

- * Oversigt over Underviisningen ved Kunstacademiet samt over de for Adgang til Classerne vedtagne Bestemmelser m. v. 1867—68.
- Paijkull, C. V., En Sommer i Island. Reiseskildr. 4. 1867.
- Peter Palladius, Dr., Visitatsbog. Udg. af A. C. L. Heiberg. 1867.
- Udvalg af Biskop Jens Paludan-Müllers efterladte Papirer, udg. af hans Sønner. 1868.
- Pascals Tanker. Ovs. af W. F. de Coninck. 1—2. 1866—67.
- Breve. Ovs. af W. F. de Coninck og Th. Sundby. 1868.
- Pauli Brev til Menigheden i Ephesus, fortolket af A. C. Larsen. 1867.
- Brev til Menighederne i Galatien, fortolket af A. C. Larsen. 1867.
- Breve til Menigheden i Colossæ og til Philemon, fortolkede af A. C. Larsen. 1868.
- Payer, J., Die westlichen Ortler-Alpen (Trafoier Gebiet). 1868. 4to.
- Petermann, A., Geogr. Mittheilungen. 1867. 7—12. 1868. 1—6. 4to.
- Petersen, Cl., Om Forholdet mellem det Gamle og Nye ved Øhlenschlægers Fremtræden. 1867.
- Prospecter, Danske og slesvigske. Fotogr. og udg. af J. F. Busch. 6.
- Reinhardt, C. E. F., Folkelige Foredrag. 1868.
- Revue des deux mondes. 1867. Juli—Decbr. 1868. Jan.—Juni.
- Riant, Paul, Skandinavernes Reiser til Palæstina. 3—6.
- Richardt, F., og Secher, C. E., Prospecter af danske Herregaarde. XIX. 1—4. XX. 1.
- Rørdam, H., Kjøbenhavns Universitets Historie fra 1537—1621. I. 1. (Med Tillæg af Aktstykker og Breve.)
- † — Historieskrivningen og Historieskriverne i Danmark og Norge siden Reformationen. 1867.
- Samfundet. Et Maanedsskrift. Udg. af Fr. Krebs. I. II, 1.
- Samling af Love og Anordninger m. v. 1865—69. 3die H.
- Samlinger, Danske, for Historie og Topographi, Personal- og Literaturhistorie. Udg. af C. Bruun, O. Nielsen og A. Petersen. II, 4. III, 1—3.
- Det norske Oldskriftselskabs. X, 4. XI, 1.
- Ny kirkehistoriske. IV, 2—3.
- til Fyens Historie og Topographie. IV, 3—4.
- til jydsk Historie og Topografi. I, 4. II, 1.
- Provst Fred. Schmidts Dagbøger. Udg. i Uddrag af N. Hancke. 1868.
- Schythe, J. C., Hekla og dens sidste Udbrud d. 2den Septb. 1845. Kbh. 1847. m. K.
- W. Shakspeare's Dramatiske Værker, ovs. af E. Lembcke. 10—13.
- Sick, Franske Læsestykker. 1. „L'avare“ af Molière.
- Slesvigske Provindsialefterretninger. 1—2, udg. af Fr. Knudsen 1860—61. 3—4, udg. af C. Juel og Fr. Knudsen. 1862—63.

- Spörer, J., Nowaja Semlä in geogr., naturhist. und volkswirtschaftlicher Beziehung. 1867. 4to.
- † Statistisk Tabelværk. Tredie Række, 7de Bind. 1866. 4to.
- † Statistiske Meddelelser. Udg. af det statist. Bureau. Sjette Bind. 1867.
- Sundt, E., Om Husfiden i Norge. Krist. 1867.
- Sæmundar Edda hins fróða. Den ældre Edda. Kritisk Håndudgave ved Sv. Grundtvig. 1868.
- Theophrasti Characteres et Philodemi de vitiis liber X cum comment. ed. J. L. Ussing. 1868.
- Thornam, C., Afbildninger til Brug ved Underviisningen i Zoologie. 5. fol.
- Thorsøe, Alex., Kong Frederik den Femtes Ungdom og Thronbestigelse. 1863.
- Tidsskrift, Botanisk. Ved P. Heiberg. II, 1—4.
- for Mathematik. Anden Række. III, 6—12. IV, 1—4.
- for Philologi og Pædagogik. VII, 3. 4.
- for Physik og Chemi. VI, 1—12. VII, 1—3.
- for populære Fremstillinger af Naturvidenskaberne. Tredie Række. IV, 2—4 (m. Extrah.) V, 1. 2.
- Historisk. Tredie Række. Redigeret af E. Holm. VI, 1. 2.
- Naturhistorisk. Udgivet af J. C. Schiødt. Tredie Række. IV, 3.
- Nordisk, för politik osv. 1867 Juli—Decbr. 1868 Jan.—Mai.
- Tillägsblad 1867 10—16; 1868 1—3.
- Nyt, for udenl. theol. Literatur. 1867 2—4.
- Pædagogisk, utgifven af L. A. A. Aulin. 1867 1—6 m. Suppl. 1868 1. 2. m. Suppl.
- Svensk literatur—. Utg. af C. R. Nyblom. 1867 5—8. 1863 1—4.
- Theologisk, for den evang. lutherske Kirke i Norge. IX, 4. X, 1—2.
- :(Trochu) L'armée française en 1867. 19me édition 1868.
- Tschihatscheff, P. v., Reisen in Kleinasien und Armenien 1847—63.
- Tychsen, C., Mekanikens Grundsætninger og deres Anvendelse. Efter Delaunay. 6—10.
- Ugeblad for den danske Folkekirke. 1867 28—53. 1868 1—27.
- † Underviisningsplan for Officeerskolen, tilligemed Bestemmelser for Adgangen og Afgang. 1868.
- † Waage, O., J. P. Mynster og de philosoph. Bevægelser i Danmark paa hans Tid. 1867.
- Vaupell, O., Krigen i 1850. 1—2.
- Weisser, L., Merz, H., Kurz, H., Bilder-Atlas zum Studium der Weltgeschichte 36—38 Lief. 1868. (Mit Erläuterungen.)
- Welhaven, J. S., Samlede Skrifter. 1867. 1—4. 6.
- Werlauff, C. E., De hellige tre Kongers Kapel i Roeskilde Domkirke. 1849. 4to.
- * Visebog, Dansk. Anden Udg. af 200 Sange for Sønderjydske Samfund. Ved J. J. Lohmann. 1868.

Den 15de Januar modtog Skolens Rector fra Bestyrelsen for Herlovianersamfundet i Kjøbenhavn 40 Exemplarer af Prof. T. Beckers biographiske Værk „Herluf Trolle og Birgitte Gøie“, med Anmodning om at uddele dem ved passende Leiligheder til Disciple paa Herlufsholm. Strax efter Modtagelsen foretoges den første Uddeling af den smukke Gave, idet hver af Disciplene i Skolens VII Classe A og B erholdt et Exemplar af Skriftet.

Disciplenes Morskabsbibliothek, der tæller omtrent 1300 Bind og bestyres af Adjunct Lund, er i Skoleaaret 1867—68 forøget eller deelviis fornyet med henved 50 Bind.

Skolens Examina

afholdes iaar i følgende Orden.

I. Den skriftlige Deel.

AFGANGSPRØVEN.

AARSPRØVFN.

Tirsdag den 23de Juni.

Kl.

Kl.

8—12 Dansk Udarbeidelse
(fri Opgave).

8—12 VIIB Dansk Udarbei-
delse I.

4—8 Oversættelse fra La-
tin.

4—8 VIIB Oversætt. fra
Latin.

Onsdag den 24de Juni.

8—12 VI, V Dansk Udarb.

8—11 IV, III, I Lat. Stil.
II Tydsk Stil.

3—7 VIIB Geom. Udarb.

3—6 VI, V Overs. fra Latin.

3—7 III, II, I Tegning.

Torsdag den 25de Juni.

8—12 Latinsk Stil.

8—12 VIIB Lat. Stil.

IV, III, II, I Dansk
Udarbeidelse.

4—8 Arithmetisk Udarbei-
delse.

3—7 VI Math. Udarb.

3—6 V Lat. Stil.

II Regning.

Fredag den 26de Juni.

Kl.	Kl.
8—12 Geometrisk Udarbeidelse.	8—12 VIIB, V Arith. Udarb.
	8—11 VI Latinsk Stiil.
	III Tydsk Stiil.
	II Fransk Stiil.
4—8 Dansk Udarbeidelse (bunden Opgave).	4—8 VIIB Dansk Udarbeidelse II.
	3—6 IV, III Math. Udarb.
	I Regning.

II. Mundtlig Afgang- og Aarsprøve.

Onsdag den 8de Juli.

8 V Religion Db.	3 VI Tydsk H.
10 DIMb*) Naturlære M.	4 DIMa Naturlære M.
11 DIMa*) Historie D.	5 DIMb Historie D.
	5 II Geographi Ngd.

Torsdag den 9de Juli.

8 DIM Latin Lst.	3 III Matematik L.
8 V Naturhistorie Ngd.	4 DIM Græsk K.
9 VI Fransk Ld.	5 I Dansk Db.
9 IV Historie D.	

Fredag den 10de Juli.

8 DIM Geometri M.	4 VIIB Latin Lst.
8 VI Geographi D.	4 IV Fransk Db.
8 V Nord. Mythol. H.	4 III Dansk S.

*) **b** Nr. 2, 4, 6; **a** Nr. 1, 3, 5.

Lørdag den 11te Juli.

- Kl. 9 DIM Arithmetik M.
 9 VI Naturhistorie Ngd.
 9 V Historie D.
 9 II Fransk Ld.
 Kl. 5½ Offentlig Sangprøve.

Mandag den 13de Juli.

Kl.	Kl.
8 V Latin K.	4 VI Græsk Lst.
9 VIIB Naturlære M.	4 III Religion Ld.
9 IV Geographi D.	5 I Naturhistorie Ngd.

Tirsdag den 14de Juli.

8 IV Mathematik L.	4 VIIB Historie D.
9 V Fransk Db.	4 III Latin A.
10 II Naturhistorie Ngd.	

Onsdag den 15de Juli.

8 V Mathematik M.	4 III Historie D.
9 VI Religion Db.	5 I Latin S.
9 IV Tydsk H.	

Torsdag den 16de Juli.

9 VIIB Græsk K.	4 V Græsk A.
9 IV Religion Ld.	4 III Geographi D.
10 II Tydsk H.	

Fredag den 17de Juli.

9 VI Mathematik M.	4 III Fransk Ld.
9 IV Græsk H.	4 II Dansk S.
9 I Geographi Ngd.	6 VIIB Hebraisk Ngd.

Løvedag den 18de Juli.

9 VI Latin K.	4 VIIB Geometri M.
9 V Tydsk H.	4 I Historie S.
9 IV Naturhistorie Ngd.	

Mandag den 20de Juli.

9 III Tydsk H.	4 VIIB Arithmetik M.
9 II Historie A.	4 VI Historie D.

Tirsdag den 21de Juli.

Kl. 8 II Religion Ld.
9 V Geographi D.
9 IV Latin A.
9 III Naturhistorie Ngd.
10 I Religion Db.

Onsdag den 22de Juli Kl. 4 Eftermiddag bekendtgøres Udfaldet af Censuren for samtlige Classer, hvorefter **Sommerferien** tager sin Begyndelse.

Søndag den 23de August Kl. 8 Aften maae Disciplene atter være samlede paa Herlufsholm. Mandag den 24de til sædvanlig Tid begynder Underviisningen i det nye Skoleaar.

Til at overvære de mundtlige Prøver indbydes herved Disciplenes Forældre og Værger saavel som Enhver, der interesserer sig for Skolen og dens Virksomhed.

Chr. Listov,